Namazlardan sonra yapılan duâ ve zikirleri, sünneti edâ ettikten sonraya ertelemenin hükmü

[Türkçe — Turkish — تركي]

Muhammed Salih el-Muneccid

Terceme : Muhammed Şahin

Tetkik : Ali Rıza Şahin

2012 - 1433

IslamHouse.com

﴿ هل يجوز تأخير الأذكار عقب أداء السنة البعدية؟ ﴾

« باللغة التركية »

محمد صالح المنجد

ترجمة: محمد مسلم شاهين

مراجعة: علي رضا شاهين

2012 - 1433

IslamHouse.com

بسم الله الرحمن الرحيم

Soru:

Benim sorum namazdan sonra yapılan duâ ve zikirler hakkındadır.

Bu duâ ve zikirleri,farz namazı bitirdikten hemen sonra mı yapmam gerekir?

Ya da farz namazdan sonra kılınacak sünnet varsa, bu sünneti kıldıktan sonra duâ ve zikirleri yapmamda herhangi bir engel yok mudur?

Cevap:

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Namazların akabinde yapılması istenen tesbih ve zikirlerde aslolan; farz namazın hemen akabinde olması, farz namazdan sonra kılınan sünnet namazın akabinde olmamasıdır. Çünkü bu konuda gelen hadis-i şeriflerin zâhiri buna delâlet etmektedir. Bu hadis-i şeriflerin en açığı ise, Sevbân'ın -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği şu hadistir:

((كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلَاتِهِ اسْتَغْفَرَ ثَلَاثًا، وَقَالَ : اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ ، وَمِنْكَ السَّلَامُ ، تَبَارَكْتَ ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ.)) [رواه مسلم]

"**Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-** (selâm vererek) **namazını bitirince, üç defa istiğfarda bulunur** (Estağfirullah, der) **ve şöyle derdi: Allahumme Ente'-s-Selâmu, ve Minke's-Selâmu, Tebârakte Ze'l-Celâli ve'l-İkrâm.**"[1]

Aynı şekilde Ka'b b. Ucra'nın -Allah ondan râzı olsun- rivâyet ettiği hadiste, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- şöyle buyurmuştur:

((مُعَقِّبَاتٌ لَا يَخِيبُ قَائِلُهُنَّ - أَوْ فَاعِلُهُنَّ - دُبُرَ كُلِّ صَلَاةٍ مَكْتُوبَةٍ: ثَلَاثٌ وَثَلَاثُونَ تَسْبِيحَةً، وَثَلَاثٌ وَثَلَاثُونَ تَحْمِيدَةً، وَأَرْبَعٌ وَثَلَاثُونَ تَكْبِيرَةً.)) [رواه مسلم]

"**Muakkibât** (namazın ardından söylenen tesbihler) **var ya! İşte onları söyleyen veya yapan kimse, hiçbir zaman ziyanda olmaz. Her farz namazın**

---

[1] Müslim; hadis no: 591

ardından 33 defa Subhanallah,33 defa Elhamdulillah ve 34 defa Allahu Ekber, demektir."[1]

Değerli hadis âlimi Elbânî -Allah ondan râzı olsun- hadisin şerh ederken şöyle demiştir:

"Muakkibât:Namazın ardından söylenen sözlerdir. Muakkib; kendisinden önce gelen şeyin ardından gelen demektir.Bu hadis, duâ ve zikirlerin sadece farz namazın hemen ardından söylendiğine kesin bir delildir.Bunlardan (Subhanallah,Elhamdulillah ve Allahu Ekber) önceki duâ ve zikirler de bunun gibidir. Bu duâ ve zikirler, sonrasında sünnet namaz olsun veya olmasın, bütün farz namazlar için aynıdır. Elinde hiçbir delil olmamasına rağmen bu duâ ve zikirlerin, sünnet namazından sonra olacağını söyleyen mezhep âlimleri, bu meselede delil teşkil eden bu ve buna benzer hadislere aykırı hareket etmiştir."[2]

Fakat bütün bunlar, farz namazın ardından yapılan duâ ve zikirlerin, sünnetten sonra yapıldığı takdirde ecri olmayacağı anlamına gelmez.Aksine

---

[1] Müslim; hadis no: 596

[2] Elbânî; "Silsiletu'l-Ehâdîsi's-Sahîha"; hadis no: 102

böyle yapan kimse,inşaallah ecir kazanmış durumdadır. Fakat bu konuda tam ecir elde etmek için sünnetin (hadisin) zâhirine bağlı kalmak, daha evlâdır.

İbn-i Hacer el-Heytemî -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bir kimse, farz namazdan sonra (duâ ve zikirleri erteleyip) nâfile namazı kılmasıyla ecri kaçırmış olmaz. Aksine kaçırılan, sadece ecrin kâmil olmasıdır."[1]

Ömer b. Abdullah el-Abbâdî, İbn-i Hacer'in bu sözüne "Hâşiyetu'l-Abbâdî"de ta'likte bulunarak şöyle demiştir:

"İbn-i Hacer'in: "...nâfile namazı kılmasıyla..." sözünün zâhiri, sünnet namazını uzatsa bile anlaşılır. Bu konunun dikkatle incelenmesi gerekir. Öyle ki sünnet namaz, aşırı bir şekilde uzarsa, hadiste geçen "farz namazın ardından" sözüne tam uymaz.

Fakat şöyle denilebilir:

[1] Tuhfetu'l-Muhtâc; c: 2, s: 105-106

Duâ ve zikirlerin, namazdan sayılan şeyler uzun olsa bile, namazın ardından vukû bulmasında onu taşıdığı anlamın dışına çıkarmaz.Bu iyi düşünülmelidir.

İbn-i Hacer'in: "... Aksine kaçırılan, sadece ecrin kâmil olmasıdır..." sözü, duâ ve zikirlerin, sünnetten önce yapılmasının daha fazîletli olduğunu ifâde eder."

Ahmed Selâme el-Kalyûnî ve Ahmed el-Berlesî Umeyra'nın hâşiyesinde şöyle gelmiştir:

"Farz namazdan sonra yani ardından yapılan duâ ve zikir, farz namazdan sonraki fasıla örf olarak uzun olursa, ecir kaçırılmış olur.Bir de sünnet namazını kılmakla kaçırılmış olur.

İbn-i Hacer el-Heytemî -Allah ona rahmet etsin- şöyle demiştir:

Duâ ve zikirlerin ecri, ne farz namazdan sonraki fasılanın uzun olmasıyla, ne de sünnet namazın kılınmasıyla kaçırılmış olur. Aksine kaçırılan, sadece ecrin kâmil olmasıdır. Bu ise, açıktır. Zirâ fasıla, örf

olarak uzun sürmemiştir ki namaza nisbet edilmiş olmasın (yani bu fasıla, namazdan sayılır)."[1]

Ayrıca bir farz namazın ardından yapılan duâ ve zikir, farz namaz ile sünnet namazın arasını ayırmakla başka bir sünnetin gerçekleşmesi sağlanmış olur.

Nitekim Muâviye b.Ebî Süfyan'dan -Allah ondan ve babasından râzı olsun- rivâyet olunduğuna göre o şöyle demiştir:

((إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَمَرَنَا بِذَلِكَ أَنْ لَا تُوصَلَ صَلَاةٌ بِصَلَاةٍ حَتَّى نَتَكَلَّمَ أَوْ نَخْرُجَ)) [رواه مسلم]

"Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem- bize, ikisi arasında (selâmdan sonra) **konuşmadan veya** (mescitten) **dışarı çıkmadan bir farz namazı, başka bir farz namazla birleştirmememizi emretti."**[2]

Değerli âlim Abdulaziz b. Baz da -Allah ona rahmet etsin- bu konuda şöyle demiştir:

"Bu hadis (Muâviye'nin hadisi), bir müslümanın Cuma veya farz namazlardan diğer bir namazı kıldığı

---

[1] Kalyûnî ve Umeyra Hâşiyesi; c: 1, s: 198

[2] Müslim; hadis no: 883

zaman, konuşmadan veya mescitten çıkmadan başka bir namazla birleştiremeyeceğine delâlet etmektedir. Konuşmak,Allah Teâlâ'nın meşrû kıldığı duâ ve zikirlerle olur.

Örneğin selâm verdikten sonra şöyle demesidir:

Estağfirullah.Estağfirullah.Estağfirullah.Allahumme Ente's-Selâmu, ve Minke's-Selâmu, Tebârakte yâ Ze'l-Celâli ve'l-İkrâm.

Ayrıca bunun dışında Allah Teâlâ'nın meşrû kıldığı duâ ve zikirlerle de olur.

Böylece namazdan tamamen ayrıldığı anlaşılsın ve farz namazdan sonra kılmış olduğu namazı, önceki namazdan bir bölüm olduğu sanılmasın."[1]

Allah Teâlâ en iyi bilendir.

[1] Mecmû'u Fetâvâ İbn-i Baz; c: 12, s: 335